

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

13. tripartita 1. pars docet, peccati pœnitentiam habere adiunctam spem veniæ. 2. ostendit hanc spem excitari exemplo Mariæ & Latronis 3. declarat, spem in peccatore esse debere usque ad extremum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Lect. 13. tripartita. *Qui Mariam absoluit, Et latronem exaudivit, Mihi quoque spem dedit.*

PARS I. **D**olor & gemitus ob peccatum, debet coniungi cum spe veniæ; alioquin inutilis est, nec veræ penitentiationem forsitur. Defectu huius spei, Cain & Iudas ingemiscerent, & penitentiam speciem præ se ferentes, nihil profecerunt, sed miserè perierunt. Spes porro illa peccatoris penitentis fundatur in misericordia Dei, & meritis Iesu Christi, quæ longe efficaciora sunt in bonum, quam peccata nostra in malum. Vnde omnis qui animum despondet, bonitati Dei ininitæ, & efficacie Sanguinis Christi iniurius est. Peccator si vires solum suas attendat, meritò difficillimam & quasi impossibilem iudicat conversionem suam, maxime si longa consuetudine in peccatis obfirmatus est. Hinc illud. *Ossa eius implebantur vitis adolescentie eius, & cum eo in pulvere dormient.* Et rursus illud: *Si potest Æthiops mutare pellem suam, & pardus varietates suas, & poteritis benefacere, cum didiceritis malum.* Quibus sententis difficultas præve consuetudinis abjiciendæ significatur. Ac si in divinam bonitatem, gratiam, potentiam oculos figat, sciet non esse difficilem.

Mirabiles sunt elationes maris: sic mirabilis est elatio & tumor cordis humani, mirabiles eius passionis, quibus ebullit, & adversus Deum per peccati spumam sese elevat, illique est rebelle magis quam ipsum mare, hinc illud: Erubescite Sidon, ait mare. Quasi dicat mare peccatori, & amaro cordi. Erubescere debetis, quia obediendo Creatori, tu non. Si mihi dicit: Obmutescite, quiesce, sic dicit: Hic confringens tumores fluctus tuos, obtempero. Sed quiesce tibi dicit. Quiesce tandem O homo, & compesce fluctus luxuriæ. Quiesce, & obmutescite, O homo iracunde & vindicative. Confringe fluctus furoris tui, O homo maledice, & detractor impie. Sile, O homo superbe & periure, tandemque ad tranquillitatem regredere. Tu verò tamquam effrenis, & sine veltibus & ostiis, procurrere non cessas quasi extenso collo contra Deum, & elevare te per cordis amari & exundantis rebellionem contra eum. Erubescite ergo Sidon, ait mare. Hoc equidem verum est, mirabiles esse elationes & passiones cordis humani; ita ut vix quandoque videatur posse sibi imperare, aut temperare, cum exurgunt fluctus luxuriæ, iracundiæ, vindictæ, superbiæ.

Sed mirabilis est in altis Dominus, qui ubi vult, speciali sua gratia & potentia, fluctus omnes istos facile est potest illicò compescere, & cor tumidum superbiæ, exundans luxuria, tumultuosum rebelli perveracitæ, tranquillum reddere. Ideo nemo debet spem abjicere, si huic gratiæ cooperari voluerit ingenua sibi libertate. Qui olim per Elizæum

virtute sua aquas amaras dulces effecit immisso sale. Qui serpentem in virgam convertit, suæque gloriæ instrumentum effecit. Qui petram in stagna aquarum transmutavit. Qui cæcum luto illuminavit, ille idem potest homines ob peccati amaritudinem intolerabiles, serpentinis & venenatos, exæccatos & perduros, convertere, illuminare, transmutare, filios Abrahæ efficere, & instrumenta gloriæ suæ; ita ut nemo debeat desperare, qui eius agnoscere vult gratiam & potentiam.

Dicebat olim Hieremias, Lapsa est in lacum vita mea, & posuerunt lapidem super me. Inunda verum aquæ super caput meum, Dixi, Perii. Invocaui nomen tuum, Domine, de lacu novissimo, vocem meam audisti, ne avertas aurem tuam à singultu meo, & clamoribus. Hæc potest esse vox eorum qui diutius in malis hæserunt, sepulti sub habitu vitioso, quasi sub quodam obstinationis saxo, ita ut parum ablit, quin se tradant desperationi: sed tamen ad auxilium Dei & gratiam eius tandem respirantes, divinam implorant misericordiam, quæ nunquam querentibus denegatur. Hi ergo qui desperationis quadam velut procella circumvallantur, imitari possunt Ionam: De ventre inferi clamavit, & exaudivisti vocem meam. Et ego dixi: Abiectum sum à conspectu oculorum tuorum: verum amen rursus videbo templum sanctum tuum.

Quamlibet homo obrutus videatur flagitiis, in illo tamen spes debet manere: ita ut doceant Theologi, quòd licet Deus, vel Angelus, damnationem suam alicui prædiceret seu revelaret; non tamen propterea talis desperare deberet. Non quòd Deus, vel Angelus mentiri possit; sed quia hæc audiens iudicare debet, non esse præfinitam & certam sententiam, sed comminationem hanc ad terrorem sperare debet, & utilitatem suam. Hæc enim possumus dicere cum S. Augustino l. 10. homiliarum hom. 50. Quamvis nunquam peccaveris, ad huc in vita es si te sanare nollet, de illa te auferret. Confirmare id possumus exemplis similibus.

Sic Davidi dicebat Nathan: Quia blasphemare fecisti inimicos Domini, filius qui natus est tibi, morte morietur. Nec tamen ideo desperat David, licet pueri sanitatem desperarent Medici, & mortem prædiceret Propheta. Sed ingressus scorsum, jacuit super terram, jejunians & orans pro parvulo. Quæ spe: Audi eum: Si forte donet mihi eam Domine, & vivat infans.

Sic Ionas clamabat: Adhuc 40 dies & Ninive subvertetur. Non propterea desperant Ninivites, sed jejuniium inducunt, dicentes: Quis scit, si convertatur, & ignoscet Deus.

Itaque docent Theologi cum S. Thoma q. 23. de veritate, a. 2. non posse Deum de potentia ordinaria revelare absolute alicui victori suam damnationem: sed si fiat talis revelatio, eam accipiendam esse per modum comminationis, non per modum prædictionis absolute. Sic nos de nullius

virtute sua aquas amaras dulces effecit immisso sale. Qui serpentem in virgam convertit, suæque gloriæ instrumentum effecit. Qui petram in stagna aquarum transmutavit. Qui cæcum luto illuminavit, ille idem potest homines ob peccati amaritudinem intolerabiles, serpentinis & venenatos, exæccatos & perduros, convertere, illuminare, transmutare, filios Abrahæ efficere, & instrumenta gloriæ suæ; ita ut nemo debeat desperare, qui eius agnoscere vult gratiam & potentiam.

Dicebat olim Hieremias, Lapsa est in lacum vita mea, & posuerunt lapidem super me. Inunda verum aquæ super caput meum, Dixi, Perii. Invocaui nomen tuum, Domine, de lacu novissimo, vocem meam audisti, ne avertas aurem tuam à singultu meo, & clamoribus. Hæc potest esse vox eorum qui diutius in malis hæserunt, sepulti sub habitu vitioso, quasi sub quodam obstinationis saxo, ita ut parum ablit, quin se tradant desperationi: sed tamen ad auxilium Dei & gratiam eius tandem respirantes, divinam implorant misericordiam, quæ nunquam querentibus denegatur. Hi ergo qui desperationis quadam velut procella circumvallantur, imitari possunt Ionam: De ventre inferi clamavit, & exaudivisti vocem meam. Et ego dixi: Abiectum sum à conspectu oculorum tuorum: verum amen rursus videbo templum sanctum tuum.

Quamlibet homo obrutus videatur flagitiis, in illo tamen spes debet manere: ita ut doceant Theologi, quòd licet Deus, vel Angelus, damnationem suam alicui prædiceret seu revelaret; non tamen propterea talis desperare deberet. Non quòd Deus, vel Angelus mentiri possit; sed quia hæc audiens iudicare debet, non esse præfinitam & certam sententiam, sed comminationem hanc ad terrorem sperare debet, & utilitatem suam. Hæc enim possumus dicere cum S. Augustino l. 10. homiliarum hom. 50. Quamvis nunquam peccaveris, ad huc in vita es si te sanare nollet, de illa te auferret. Confirmare id possumus exemplis similibus.

Sic Davidi dicebat Nathan: Quia blasphemare fecisti inimicos Domini, filius qui natus est tibi, morte morietur. Nec tamen ideo desperat David, licet pueri sanitatem desperarent Medici, & mortem prædiceret Propheta. Sed ingressus scorsum, jacuit super terram, jejunians & orans pro parvulo. Quæ spe: Audi eum: Si forte donet mihi eam Domine, & vivat infans.

Sic Ionas clamabat: Adhuc 40 dies & Ninive subvertetur. Non propterea desperant Ninivites, sed jejuniium inducunt, dicentes: Quis scit, si convertatur, & ignoscet Deus.

Itaque docent Theologi cum S. Thoma q. 23. de veritate, a. 2. non posse Deum de potentia ordinaria revelare absolute alicui victori suam damnationem: sed si fiat talis revelatio, eam accipiendam esse per modum comminationis, non per modum prædictionis absolute. Sic nos de nullius

Thren. 3.

Ion. 3.

In homine, etiam flagitiosissimo spes manere debet.

2. Reg. 12.

Ion. 3.

Nota.

desperare debemus salute, quamdiu vivit: quia supremo medico nullus animi morbus insanabilis est. Mulier sanguini flua, quae erogat omnia in medicos, sanata est per solam eius fimbriam. Sic anima, in qua maledictum, mendacium, furtum, adulterium, inunda verant, & sanguis sanguinem tetigit, sive peccatum peccato accessit, sanari potest ab illo, qui sanat omnes infirmitates nostras.

Sive ergo consideremus conversionem peccatoris inveterati, & in malo per consuetudinem obfirmati; sive remissionem criminis quamlibet enormis & multiplicati; utraque Deo facilis est, cuius manus abbreviata non est, ut salvare possit, cum homo se ad eum converterit. Quid sunt peccata ad Dei misericordiam; Nubes, quae cito dissolvitur ad Solis praesentiam; Cera, quae liquefit ad ignis efficaciam. Vel, si mavis, audi S. Chrysostrum hom. 2, in Psal. 50. *quid est peccatum ad Dei misericordiam? Tela aranea, quae venio stante nescit quam comparet. Quapropter dicamus cum S. Augustino. Ne dicas; Baptizatus in Christo, vilis factus sum nimis, iterans vias meas, & canis horribilis in oculis Dei, conversus ad vomitum: quo ibo à spiritu eius? quo à facie eius fugiam? Quo frater, nisi ad eius misericordiam penitendo, cuius potentiam contempnisti peccando? Nemo enim rectè fugit ab illo nisi ad illum, ab eius severitate ad eius bonitatem. Hæc ille, qui etiam ferm. 58. de tempore, sic alloquitur eos qui peccata peccatis accumulantes, de remissione desperant; & quasi jam damnationi addicti sunt, omni libertate scelus perpetrant: O homo, qui peccatorum multitudinem attendis, cur & omnipotentiam celestis medici non attendis? Cum enim Deus velut misereri, quia bonus est, & possit, quia omnipotens est: ipse contra se divina pietatis januam clausit, qui Deum sibi misereri, aut non velle, aut non posse credit; eumque aut bonum, aut omnipotentem esse diffidit. Sed de hac desperantium cœcitate plura à nobis dicta sunt alibi; pauca hæc ad propositum nostrum delibasse sufficiat; & excerptisse.*

Aug. l. homil. 50. in hom. 50.

V. Hortum Past. tom. 2. tr. 1. loc. 8.

PARS II. Spes venia excitatur exemplo Mariae Magd & latronis. Luc. 15. Chryf. ser. de Prodi.

Spes igitur est quæ reducit peccatorem ad Deum & illi calcar subdit ad cito redeundum. Hæc calcar subdidit prodigo; & reduxit ad paternam domum. In se enim reversus dicebat: Surgam, & ibo ad Patrem meum. Sed qua spe ibis, cum patrimonium tanta infelicitate, tantaque eius iniuria prodegeris? Respondet S. Chrysofologus prodigi nomine, ponderans illam ipsius resolutionem: Ibo ad Patrem meum. Idem enim est ac si diceret, inquit ipse: Ibo ea spe, qua Pater est. Ego perdidit quod eras filii, ille quod Patris est non amisit. Sed quis mediator eris, aut pro te intercedet apud Patrem post talem reatum? Respondet rursus. Apud Patrem non est opus ut intercedat extraneum; intus est qui exorat affectus. Vrgentur Patris viscera, iterum per veniam me genitura. Cito revertit reatum in veniam, qui redire capit filium, non perire.

Excitatur porro spes hæc in peccatore multis exemplis, eorum scilicet qui post enormia crimina gratiam & misericordiam sunt indepti, tam in veteris, quam in novi fœderis paginis. Notum est de Davide in gratiam recepto post adulterium & homicidium, quia cum spe clamavit ad eum apud quem est misericordia & propitiatio. Quapropter S. Augustinus ad eius imitationem peccatorem quem libet incitans, sic ait: Audi clamantem & simul clama Audi gementem, & congemisce. Audi stentem, & lacrymas iunge. Audi correptum & condelectare.

Exemplo speranti. am de venia. David Rex & propheta.

Arg. hif. st.

Notum est & de altero Davide latronum Principe ex Sophronio, & aliis antiquis Historicis. Hic in Thebaide innumera perpetravit homicidia. Deitamen quodam compunctus venit ad Monasterium, urgens Abbatem ut recipiatur in numerum Religiosorum. Abbas videns eum iam senescere dixit: Non potes hic recipi, quia multos labores tolerant Fratres, cum multa abstinentia; tu assuetus non es, nec aptus. Ille vero offerbat se paratum ad omnia. Abbas vero nolens eum recipere, dicebat: Non poteris ferre. Tunc ipse aperiens quis esset, dixit: Scia me Deum videm esse famulum illum Principem latronum, a quo huc venisse, ut deseam peccata mea, si me non suscipis, ad proteritum statum redeo; & iuro, me omnes vos neci daturum assumptis sociis, Monasteriumque eversum. Tradidit ergo ei Abbas religiosum habitum, & capite veteranus tyro in spiritali malitia dimicare, & abstinentia, obedientia, humilitate omnes antecellere; ita ut esset alius exemplum virtutis omnis & sanctitatis, licet 70. ibi Monachi agerent. Quadam autem die, dum in cella sederet facta est ad eum vox Angelus: David, David, remisit tibi Deus peccata tua, & eris signa faciens. Respondit ipse: credere ne possum, tantæ peccata, plura quam arena maris, tam brevi tempore Deum mihi remisisset? Cui Angelus: Si sacerdoti Zacharie non credenti, cum promissi filium linguam vixit: sic faciam & tibi, eris ergo amodo non loquens! Ille vero humi stratus suspiras, dixit: Cum essem in seculo nefaria scelera patrans, & humanum sanguinem fundens, loquebar: at modo in servire volo Deo & illi laudes offerre, linguam mihi ligas? Respondet Angelus: Cum pascendum tibi eris, loqueris; alias vero penitus tacebis. Ita Sophronius Prat. Spir. cap. 140. Plurima ergo Deus per illum miracula fecit; recitare interim poterat Psalmos, aliud nihil proferre poterat. Et quia in eo spiritus ac fiducie quidam defectus vel infirmitas fuerat, ob multitudinem peccatorum; voluit eum Deus hæc obmutescencia corrigi & confirmari.

Prat. hif. 143.

Notum denique est ex Apostolo, quomodo Apollonem spes debeat concipere peccator omnis eius exemplo. Sic enim de se dicit: Christus Iesus venit peccatores salvos facere, quorum primus ego sum, quia blasphemus fui, persecutor, & contumeliosus, sed superabundavit gratia, & ideo misericordia sum consecutus, ut in me primo ostenderes Iesum. C. omnem peccatorem, ut in me primo ostenderes Iesum. C. omnem peccatorem, ut in me primo ostenderes Iesum.

Apollonem Paulus. I. Tim. 1. Tim. 1.

tiam, ad informationem eorum qui credituri sunt. Quasi dicat: Misereus est mei Deus ut in me quasi maximo peccatore daret exemplar perfectæ suæ clementiæ in quo cernerent homines, ipsum velle omnes peccatores salvari, & facillè eis peccata condonare. Sic meo exemplo excitat omnes futuris sæculis, ut per poenitentiam audeant sperare veniam. Sicut Medicus cum in una domo multi ægri sunt, & de salute desperant, si unum pessimè afflicto bono ad sanitatem reduxerit; facit ut omnes alii bono sint animo, & fiduciam concipiant. Audi hac de re S. Augustinum ser. 6. de verb. Apostoli. Si Saulus sanatus est, ego quare despero? Si à tanto medico; tantus tamque desperatus æger sanatus est ego vulneribus meis illas manus non oprabo? ad illas non festinabo? Vt hoc dicerent homines, factus est Saulus ex persecutore Apostolus. Hæc ille qui & poenitentia similitudinem à nobis propositam sic profectur: Medicus volens sibi famulū comparare, querit aliquem desperatum, & sanat; & si pauperem invenit, non querit mercedem, sed commendat artem. Sic Christus medicine suæ potentiam ostendit in Saulo, ut omnes deinceps nossemus eum sanare posse omnes infirmitates confugientium ad ipsum.

Denique, quia Evangelium nobis proponit exemplum Magdalene; post septem dæmonia conversæ, & Latronis post homicidia multa in fine poenitentis; idem hæc quo instar omnium hic ab Ecclesia in suo cantu lugubri proponuntur: *Qui Mariam absolvisti, & Latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti.*

Maria Magdalena illa à castro Magdalon sic dicta, dicitur, quod Dominus ab ea eiecit septem dæmonia. Hoc litteraliter multi intelligunt; verè septem dæmonis permissam fuisse à Deo agitari, ut impudicitia nuncium remitteret: iis verò à Christo expulsis, poenitentia spiritum animo concepit, & ideo postmodum divinis ejus pedibus advolutam, remissionem, absolutioemque peccatorum impetrasse, dum ei Iudex supremus poenitentia dicit: *Remittuntur peccata tua, vade in pace.* Alii per septem dæmonia, non vera, sed metaphorica intelligunt, id est, ut dicit S. Gregorius cum Theophylacto & Beda, septem vitia, sive vitia universa per septenarium numerum designata. De ipsa ergo illud Domino dicere possumus: *Tu confirmasti in virtute tua mare, contribulasti capita draconum in aquis.* Præcedit autem: *Tu Rex noster ante sæcula, operatus es salutem in medio terræ.* Christus Rex noster ante sæcula, venit ad nos circa medium sæculorum, ut operaretur salutem ab æterno prædestinatam. Idque peregit in Ierusalem, quæ sita dicitur in medio terræ; nam hanc suo purpuravit sanguine, & mirabiles in ea conversiones operatus est. Inter hæc effulget conversio Mariæ peccatricis, quæ certè peccata amara erat & lubrica, in abyssum defluens; instar aquæ in amarum mare perditionis proruens. Sed sitit ejus cur-

sum Dominus, gratiæ suæ vi & efficacia; & eam sic sibi confirmavit, ut ultra non peccaret. Quinimò effecit, ut capita feruissimi draconis eam divexantis, hoc est vitia septem capitalia, in aquis lacrymarum contereret, siquæ libera feret, & plenissimam remissionem criminum omnium reperiret.

Hæc igitur est de qua hic canitur: *Qui Mariam absolvisti, mihi quoque spem dedisti.* Illa enim quæ antea Maria ab amaritudine dici poterat, nunc Maria dici potest, quasi Maris stella. Quia elevata est inter sidera super hoc mare magnum, ut præclarè ceat omnibus in eo fluctuantibus & peccatoribus omnibus exemplar sit poenitentia & conversio. Simulque elevata est, ut spem donet illis impetranda remissionis; ut nulli desperent, sed cum illa utrumque pedem Domini amplectantur, misericordiam scilicet & justitiam; misericordiam ne desperent, justitiam ne tepide poenitentiam agant. Quia, ut ait P. Domiani, & S. Bernardus. *Pedes Domini misericordia & judicium sunt, quorum alterum sine altero osculari, vel temeraria securitas est, vel desperatio fugienda.* Itaque hoc speculum intueantur, & dicant: *Qui Mariam absolvisti, mihi quoque spem dedisti.* Speculum vocatur rectè Maria: quia speculum habet aliquid à tergo intrum & opacum, cui crystallos splendidissima imponitur: Maria habet aliquid opacum retrò, hoc est, crimina præterita; sed crystallus est pellucida ejus poenitentia, in qua omnes se intueri valent, & novos suos corrigere. Sed plura alibi de Magdalenâ.

Quantum ad Latronem, de quo subditur: *Et Latro. Luc. Latronem exaudisti.* Exauditus est ille in cruce pro 23. s. *Pro peccati plena remissione, & Paradisi adeptione, cent. Fere his solis verbis orans: Domine memento mei, dum veneris in regnum tuum.* Nonnullique existimant, vel umbram Christi in cruce pendentis, vel sanguinem ejus hinc inde exsurgentem cum attigisse; hincque contactum fuisse ei salutiferum ad peccatorum omnium remissionem. Sed dicimus, sufficere cordis perfectam contritionem & conversionem, ut à Redemptore illic remissionem scelerum omnium indispiceretur: quam quidem contritionem his verbis potuit exprimere: *Dane, memento mei dum veneris in regnum tuum.* Et sanè egregia fuit confessio ab eo expressa de Christo, tamquam summo Rege & Deo, dum ab omnibus reprobat, maledicetur, blasphematur, omnique opprobrio & tormento afficitur. Clavis manus ejus, pedesque in cruce ligaverant, nihil in eo liberum, nisi cor & lingua: Deo totum obtulit quod liberum in se invenit, ut corde crederet ad justitiam, ore confiteretur ad salutem. Eximia sanè fides, spesque in eo rutilat, qui dum omnes diffidentes & increduli inclamant, *Seipsum salvare non potest; ipse ab eo gratiam exposcit & gloriam.* Nec defuit humilis sui cum verâ compunctione accusatio. Peccatum enim agnoscit ac publi-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ca confiteretur : Nos digna factu recipimus ; Christumque magno amore & fervore defendit : *Hic autem quid mali fecit ?* Dicamus ergo , quod hic Latro cum Magdalena sit poenitentiae regula, confessionis forma , indulgentiae praeco , spei exemplum, qui dum ingemit, statim quod querit, invenit. Ideoque merito canimus : *Qui Mariam absolviisti, & latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti.*

Exemplum Veriusque exemplo hanc spem concepit puella illa de qua Cardinalis Vitriaco, & ex eo Julius Mazarinus in Pl. 50. p. 1. improbo parentis fausu, incestu se cum illo polluerat. Agalma Mater, non ignara huius rei , acerbissimis verbis filiam coarguit. Illa non ferens peccatum suum proparatum, veneno Matri vitam eripit. Pater sinistram huic casum adverteas : acerrime eam objurgat. Infelix puella id non patiens , Patrem etiam interire animam induxit , quod abrepta occasione remotis arbitris fecit. Tot vero designatis flagitiis fugit , praecipua parte suppellectilis ablata : & daemones praeda effecta libidinibus sese prostituit. Contigit autem eam concionis interesse , in qua mirè Dei misericordia exaggerabatur , exemploque Magdalene & Latronis asserabatur nemini peccatori spem esse abijciendam. Peracta concione conveniens Concionatorem , interrogat : Num vera sint jam dicta de Dei misericordia ? Ille eadem pluribus sententiis confirmat. Obscrat ergo ab eo audiri confessionem suam : Vbi audivit, petit spatium cogitandi quam imponeret poenitentiam. Cui illa : *Quid est hoc ? Dei misericordiam mox ista extollebas, & nunc videris mihi desperare de salute mea. At ille : Non ita est, O filia ! Hoc tantum in poenitentiam injungo , ut cras rursus concionis interessas cum compunctione.* Illa vero tanti doloris aculeis afflicta ob memoriam peccatorum cepit, ut templo egredi nequiverit, sed ibi animam efflavit. Quod ubi Concionatori nuntiatum est, ipse eam Religiosis Caenobii commendavit. Sed his orantibus, audita est vox è caelo : *Non opus est ut pro ea oratis, ipsa potius pro vobis orabit.*

PARS III.
Spes in peccatore debet esse usque ad extremum vita.

HAEC spes ad extremum usque spiritum debet in peccatore permanere. Quia, teste S. Cypriano, etiam emergente ad labia extremo spiritus locus est poenitentiae, adeoque & veniae. Poenitentia nulla vera est, si vera Nec quantitas criminis, nec brevitatis sit contritio, excludit à venia, ait ipse. Idem docent & alii SS. Patres, inter quos S. Leo sic loquitur : *Misericordia Dei nec mensuras possamus ponere nec tempora definire , apud quem nullas patitur veniae moras conversio , dicente spiritus Dei per Prophetam : cum conversus ingemueris, saluus eris.*
In sanctam civitatem Ierusalem pertingitur, non solum, ab Oriente & Meridie, sed etiam ab Aquilone & Occidente per tres portas. Hoc est, in congregationem iustorum , ubi pax & iustitia &

gaudium in Spiritu S. est, pertingunt peccatores, non solum si convertantur in juventute aut virili aetate ; sed etiam si convertantur proximam Occidentem suam, hoc est morti. Debent autem per tres portas ingredi, Contritionis, Confessionis, Satisfactionis. Spes eis baculus est, cui innixi accedere debent, tremuli, imen, non tam ob defectum virtutum, quam ob timorem divinarum judiciorum. Et sicut collo incurvati sunt ob senium, sic magis & corde fiat ob peccatum. Erigere illos poterit, qui potest juventutem renovare , hoc est gratiam vividam & laetificancem quolibet momento peccatori inveterato refundere.

Dicant ergo ipsi qui etiam in extremis sunt positi : *Qui latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti.* Nullas habet metas, nulloque clauditur fine divina Clementia. Sit qui invocet, erit qui exaudiat. Sit qui poeniteat, non deerit qui indulgeat. Non huic poenitenti multorum annorum seipsum imponunt, non sacco afficitur : simul & conficitur, & justificatur, & glorificatur. Vide horam, & nota personam. In tali peccatore, multa, antiquaque peccata, illic aboler gratia ; nec processu, moraque temporis indiget , ut timeat elidique culpae rubiginem. Sed statim Spiritu S. illabente, siccatur tabes foeda , nec ullum superest foeditatis vestigium vulnere , quod misericordiae abluat lavacrum. Imò nec ad loca purgatoria, aut piculares flammam ad tempus destinatur. Vna Crucis poena omnia delet crimina ; nec tam poena , quam gratia.

Sic etiam nonnulli diluvio obruti in extremo vitae poenituerunt , & salutem assecuti sunt, ut tenet communior opinio post S. Hieronymum, in e. Naum. & Rupertum in Gen. cap. 6. Favet S. Petrus qui dicit Christum ad infernum descendisse, ut predicaret his qui increduli fuerat in diebus Noe ; quod plerique interpretantur de his qui in extrema illa diluvii plaga suam incredulitatem agnoscences, illius poenituerunt , & ad Deum conversi sunt. Quibus Christus memoravit specialiter beneficium à se eis praestitum , quod aeternis eos flammis non puniverit , licet diluvii poena involuti fuerint ; sed poenitentiam inspiravit. Idem docet S. Hieron. sup. à de quibusdam Aegyptiis, in maritubo submersis , scilicet convertos, in sine fuisse , & salvatos anima , licet corpore perierint. Denique idem significat de quibusdam Sodomitae igne obrutis. Sed de illis communior sententia est , omnes in impietate esse mortuos, quia versabantur in flagranti crimine , quo ipsa nocte in iustum Loth insurrexerant , & Angelos constuprare voluerant, domum Loth circumvallantes à puero usque ad senem, omnis populus simul. Mulieres quoque impiae erant & Sodomitae , vel actu, vel affectu & consensu. Unde nec decem iusti reperti sunt in quinque civitatibus. Ezechiel quoque dicit : *Hoc est iniquitas Sodome, superbia, luxuria, & abundantia, & orium ipsius, ac filiarum*

Epist. sua. ram eius. Hec omnia viros & mulieres in fœdas libidines præcipitabat. Quocirca Iudas Apostolus ait: Sicut Sodoma & Gomorra, & finitima civitates exornatae & abentes post carnem alteram facta sunt exemplam, ignis æterni penam sustinentes. Certè subita eos flamma corripuisse & oblitescere videtur, sine sensu, aut spacio poenitentia. In diluvio autem, quia sensum & lenit increvit, videtur locus poenitentia nonnullis datus.

Sub vana spe miseri. vana spe misericordie divia de die in diem diserte debere poenitentiam. Clamat enim Sapiens: Ne dicas miseria Domini magna est: multi adin peccatorum meorum miserabitur. Misericordia & ira ab illo cito proxima sunt, & in peccatores respicit ira illius. Conqueritur quoque Dominus: Super dorsum meum fabricaverunt peccatores, & prolongaverunt iniquitatem suam. Quasi diceret: Sub spe misericordie meæ adicerunt peccata peccatis, quasi fabricantes super humeros meos, & dicentes, misericordiam meam facis formam ad sustinendum peccata eorum, si que pravam vitam suam prolongarunt. Sed attendant hi quod sequitur: Dominus iustus concidet cervicem peccatorum. In medijs eos peccatis conteret, & flammis devorabit æternis, ut ostendat hanc non esse spem, sed præsumptionem fallacem, & sibi iniuriosam. Quare onus oneri adijciunt, quod portare non possunt, cum de illo demere deberent, us ostensum quondam fuit B. Arsenio: Quare peccata peccatis accumulans, debita debitis, cum ea dissolvere necesse foret, nisi ut tandem onere prægravati & ære, in infernum ruant debito æterno obnoxii.]

Salus Latronis non fuit sine difficultate. Porro, ne abutantur ad noxiam libertatem hoc exemplo Latronis, advertere debent non fuisse sine difficultate eius salutem. Ut enim indicaret Dominus difficultatem, speciem quandam juramenti præmittit, dum dicit, Amen dico tibi. Quasi dicat: Rem difficilem sum diciturus, eam tamen confirmo clausula iurandi. Vt etiam advertant illud pronomen. Tibi. Quasi diceret: Singulare hoc beneficium, quod non omnibus erit pervium, Tibi singulariter est concessum. Denique ponderet illud, Hodie. Hoc est idem ac si diceret: Tibi hoc conceditur in die Passionis meæ, quando opus redemptionis consummatur. Tibi id conceditur hodie, quando fontes divinæ Clementiæ aperuntur, quando thesauri totius misericordie effunduntur: convenit enim hoc ipso die passionis efficaciam & redemptionis gratiam propalari. Denique hoc tibi conceditur hodie, quia iubilæi universalis dies est, quo omnes debitis obnoxii liberantur. In hoc quoque die Paradisum ingrediatis, quia dies est quo flammæ gladius cruore meo extinctus est, & amicus: Regnum possidebis cælorum, quia dies est quo à me expugnatum est armis triumphalibus passionis. Throni confors eris, quia tu crucis confors fuisti, à qua thronus & regnum meum inchoavit.

Vitis floriger.

Certè dicere debemus, quod Digitus Dei hic specialiter fuerit operatus, & quod mutatio ista, mutatio fuerit dextere excessi. Rari sunt qui in fine perfectè poenitent, quia serè solent mori homines uti vixerunt. Et merito dixit S. Augustinus: Hac animadversione percussit peccator ut moriens oblitescatur sui, qui vivens oblitus est Dei. Conteritur frequentius tales repentina Dei ira conteri sine conversione & remissione, ita ut de ipsis verificetur illud Isaia: Erit velut interruptio cadens in muro excessu, quia subito dum non speraverit, venit conteritio eius, sicut conteritur lagena figuli, & non invenietur de fragmentis restia, in qua portetur igniculus de incendio, aut hauriatur parum aquæ de fovea. Perferverant in peccato sub perverfa spe misericordie, ita subito quandoque conteritur morte improvisa, ut nec sit ei tempus, quo compunctionis scintillam possit ostendere, aut de puteo divinæ gratiæ vel guttam haurire. Ideo attendendum est omnibus illud: Ne tarda veni converti ad Dominum, ne differas de die in diem, subito enim venit vindicta eius, & disperdet te. Hoc alibi variis exemplis declaravimus, quæ non est necesse hic repetere. V. Candelabr., s. l. c. 5. Hort. Past. tom. 2. tr. ad. 1. l. c. 9.

Rari in fine poenitent. Aug. ser. 3. de inno-centibus. Isa. 30.

Ecc. 3.

Concludo igitur & dico: Domine Jesu Christe respicere nos digneris oculis misericordie, quibus respexisti Magdalenam in convivio, Petrum in atrio, Latronem pendentem in patibulo. Largire, quæ sumus nobis solidam spem & poenitentiam, ut cum Magdala verè fleamus, cum Petro sincero amore te diligamus, cum Latrone in sæcula sæculorum te videamus, & misericordias tuas cum his omnibus in æternum decantare valeamus.

Preces meae non sunt dignae, Sed tu bonus fac benigne, Ne perenni cremer igne.

UT intelligatur, quomodo preces nostræ congruæ esse valeant ad obtinendum quod petunt, notandum est ex sententia Theologorum, duplex est meritum: unum vocat de condigno, quia esse alterum de congruo. Meritum de condigno est, cui ex proportione quadam & condignitate operis, simul cum Dei promissione, præmium debetur & remuneratio. Meritum de congruo, est opus quod ex quadam decentia & congruitate acceptatur à Deo, & remuneratur. Prior remuneratio quasi ex debito est, tum ob condignitatem operis, tum propter obligationem promissionis. Posterior ex decentia est, tum ob congruitatem operis, tum ob benignitatem acceptantis. Itaque queritur an orationes & preces nostræ dignæ sint & meritoria de condigno, an verò solum de congruo, pro resolutione.

Preces nostrae an sint meritoriae de condigno, an de congruo.

¶¶¶

Dicam.